

A rábeszélőgép

Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák

8. évfolyam

Programcsomag:
Polgár a demokráciában

A modul szerzője: Pollághné Rózsa Ildikó

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	13-14 évesek
Ajánlott időkeret	3 × 45 perc
A modul közvetlen célja	A tömegkommunikációs rendszerekben megjelenő reklámüzenet szerkezetének közös elemzése, hatásmechanizmusainak tudatosítása, és a kritikus befogadói attitűd erősítése.
A modul témái, tartalma	Témák: Társadalom – piac, fogyasztás, reklám; konfliktus – verseny, érdekellentét, értékek ütközése; társadalmi nyilvánosság – média, információáramlás, propaganda, manipuláció; erkölcs és jog – szabályok, normák, döntés Tartalom: Az igaz és a hamis állítások szétválasztásának nehézségei. Amikor mindig mindenki igazat mond. A mai reklámok üzenetei és hatáskeltő eszközei. Védekezés a manipuláció ellen.
Megelőző tapasztalat	Valamilyen mértékű jártasság a dramatikus gyakorlatok végzésében
Ajánlott továbbhaladási irány	Manipulációs technikák elemzése az élet bármely területéhez kapcsolódóan
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Önismerettel összefüggő kompetenciák: önállóság, autonómia Önszabályozás: felelősségvállalás, véleményelfogadás A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: információfeldolgozás, problémaazonosítás, kritikai gondolkodás
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Ember és társadalom; Művészetek Tantárgyakhoz: médiaismeret; magyar nyelv és irodalom; társadalomismeret Modulokhoz: Szenzáció Ki–Mit–Tud? (szka208_51); Áldokumentumok, hatáskeltés, manipuláció (szka211_18)
Támogató rendszer	Aktuális reklámfilmek

Módszertani ajánlás

A foglalkozás dramatikus játékokra és reklámfilmek elemzésére épül. Két tanórát vesz igénybe, és támaszkodik a két óra között végzett önálló tanulói munkára, amelyre szintén 45 percnyi időt terveztünk.

A terem berendezését úgy célszerű kialakítani, hogy elegendő tér álljon rendelkezésre a mozgásos játékokhoz, a jelenetek bemutatásához és a csoportmunkákhoz. A reklámfilmek közös megnézéséhez szükség lesz egy videó- vagy dvd-lejátszóra, valamint egy televízióra. De ha van rá mód, számítógépet és projektort is használhatunk.

A játékokban, szerepüknek megfelelően, egyeseknek az a feladata, hogy ne mondjanak igazat. Fontos azonban, hogy emiatt senki ne érezze magát úgy, hogy rajtakapták a hazugságon. Teremtsünk olyan hangulatot, amelyben együtt örülhetünk annak, hogy felismertük, milyen hiszékenyek tudunk lenni néha. Ha a gyerekek nem gyakorlottak a tanítási dráma eszköztárában, ügyeljünk rá, hogy kellő részletességgel ismertessük a feladatot, és legyen elég idejük arra, hogy behelyezkedjenek a szerepekbe.

A két iskolai tanóra közötti önálló feladat kiadása előtt győződjünk meg róla, hogy minden tanuló családjában van-e televíziókészülék. Ha nincs, akkor mindenképp a páros munkát válasszuk, és úgy alakítsuk ki a párokat, hogy a készülékkel nem rendelkező tanulók ne kerüljenek hátrányba.

A III/a jelű feladat tulajdonképpen a foglalkozás indirekt formájú értékelése. Ennek keretében a tanár a tanulók feladatmegoldásának minőségéből nyer visszajelzést, ha látja, alkalmazzák-e a megismert technikákat, s ha igen, milyen szinten teszik ezt. Hasonlóképpen a tanulói önértékelés is rejtetten történik, vagyis a tanuló a saját ötleteinek mennyiségéből és minőségéből tapasztalja meg, mit sajátított el a foglalkozáson. A társak értékelése szintén spontán módon zajlik, hiszen a legjobb ötletek (manipulációs technikák, vagy a „direkt” igazmondás formái) egészen biztosan nagy derűtséget váltanak majd ki. Ez a pozitív visszajelzés válik egyfajta nem számszerűsített „jutalomná”, s a többiek számára is összehasonlítási alappá, további támpontot nyújtva így az önértékeléshez. Az értékelés tehát rejtetten ugyan, de normához (társak) és kritériumhoz (a feladat maga) viszonyítottan is megjelenik a foglalkozás végén.

A tanár által előzetes elvégzendő feladatok: a ráhangoló gyakorlathoz biztosítani kell annyi borítékot, ahány pár, illetve ahány tanuló dolgozik majd egyidejűleg az osztályban. Fel kell venni videóra vagy DVD-re két olyan reklámfilm a televízióból, amely az óra megtartásának időszakában sokszor látható, témájában elég közel áll a tanulók világához, és a lehető legtöbb manipulációs eszközt sorakoztatja fel.

A modul mellékletei

Tanári segédletek

- P1 – Szónoki beszéd (Kosztolányi Dezső: *Esti Kornél*, 4. fejezet)
- P2 – Üdvözlések – két rövid párbeszéd (Kosztolányi Dezső: *Esti Kornél*, 4. fejezet)
- P3 – Hirdetések (Kosztolányi Dezső: *Esti Kornél*, 4. fejezet)
- P4 – A televízióból felvett reklámfilm (a felvételt a tanár készíti el)
- P5 – A televízióból felvett másik reklámfilm (a felvételt a tanár készíti el)
- P6 – A rábeszélés eszközei
- P7 – Néhány reklámmondat

P8 –Üzenet a „becsületes városból”

Tanulói segédletek

D1 – Feladatléírások

A lapon kétfajta, egy „A” és egy „B” típusú feladatléírás olvasható. Ha a gyerekek párokban dolgoznak, az oldalt fele annyi példányban kell sokszorosítani, mint ahány pár van. Ha egyénileg oldják meg a feladatot, akkor fele annyiban, mint amennyi az osztály létszáma. A lapokat ezután ketté kell vágni – úgy, hogy se a cím, se pedig az A vagy a B jelzés ne maradjon rajtuk. Mindegyiket bele kell tenni egy-egy borítékba. Mivel a borítékok egyformák, inentől kezdve senki nem tudja, hogy melyikben milyen típusú szöveg van.

D2 – Szónoki beszéd (Kosztolányi Dezső: *Esti Kornél*, 4. fejezet)

Erre a lapra akkor van szükség, ha azt a megoldást választjuk, hogy nem a tanár olvassa fel a szöveget, hanem a tanulók kisebb csoportokban maguk ismerkednek meg vele. Ez esetben annyi példányt kell készítenie belőle, ahány csoport van.

D3 – Szituációs ötletek

Az ötletek listájából annyi példányt kell készíteni, ahány pár alakul az osztályban.

D4 – A televíziós reklámok (információgyűjtő lap)

Annak megfelelően, hogy a tanulók egyénileg vagy párokban dolgoznak majd, az osztály létszámának, vagy a létszám felének megfelelő mennyiségben kell sokszorosítani.

D5 –A televíziós reklámok (csoportos feladatlap)

A csoportok számának megfelelő mennyiségben kell sokszorosítani.

D6 – Feladatkártyák

A kártyákat tartalmazó lapot egy példányban kell lemásolni, majd szétvágni. Minden csoport egy kártyát húz majd ki közülük.